UOC-PO-10 Anexa 2

FIȘA DISCIPLINEI
CURENTE DE CONTESTARE A UNIUNII EUROPENE

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „OVIDIUS" DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	de Istorie și Științe Politice
1.3 Departamentul	de Istorie și Științe Politice
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studii	Relații internaționale în sec. XIX-XXI. Istorie și diplomație
1.7 Anul universitar	2026-2027

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei			**Curente de contestare a Uniunii Europene**				
2.2 Cod disciplină			RISID 1212				
2.3 Titularul activităților de curs			Lect. univ. dr. Luiza-Maria FILIMON				
2.4 Titularul activităților aplicative			-				
2.5 Anul de studii	I	2.6 Semestrul	II	2.7 Tipul de evaluare	Ex.	2.8 Regimul disciplinei */**	DS/DOB

** DF – disciplină fundamentală, DS – disciplină de specializare, DC – disciplină complementară*
*** DOB – disciplină obligatorie; DOP – disciplină opțională; DFA – Disciplină facultativă*

3. Timpul total (ore pe semestru)

3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână	**1**	din care: 3.2 curs	**1**	3.3 aplicații***	**-**
3.4 Total ore activități directe pe semestru	**14**	din care: 3.5 curs	**14**	3.6 aplicații	**-**
3.7 Total ore de studiu individual					**61**
Distribuția fondului de timp					*[ore]*
Studiul cărților, manualelor, suportului de curs, notițelor, bibliografie minimală recomandată					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminar / laborator / proiect, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Pregătire pentru prezentări sau verificări					10
Pregătire pentru examinarea finală					4
Alte activități: consultații					3
3.8 Total ore pe semestru	75				
3.9 Numărul de credite	3				

**** S - seminar; L - laborator; P - proiect*

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
4.2 de rezultate ale învățării	-

5. Condiții necesare pentru desfășurarea optimă a activităților didactice (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	- utilizarea materialelor didactice, a studiilor de specialitate și a altor documente din bibliografia disciplinei, videoproiector; - participare interactivă a studenților la prelegeri prin susținerea de analize tematice pe marginea literaturii de specialitate și a altor documente oficiale.
5.2. de desfășurare a seminarului	-

**Se alege tipul de aplicație aferent disciplinei*

6. Obiectivele disciplinei

6.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivul general al disciplinei este de a dezvolta o înțelegere critică avansată și abilități analitice care să permită studenților să interacționeze, să compare și să evalueze cadrele contemporane de contestare a Uniunii Europene, raportat la abordări teoretice concurente, ideologiile politice și dezbateri academice privind natura, legitimitatea, procesele de integrare ale Uniunii Europene. Studenții vor putea evalua impactul acestor cadre de contestare în elaborarea politicilor UE, evoluția instituțională și traiectoria sa viitoare.
6.2 Obiectivele specifice	- Evaluarea critică a principalelor abordări teoretice ale integrării europene (de exemplu, neofuncționalismul, interguvernamentalismul, postfuncționalismul, constructivismul, teoria critică etc.) prin raportare la puterea lor explicativă în lumina evoluțiilor actuale ale UE. - Analiza și compararea diferitelor critici politice, ideologice și normative ale UE (de ex.: euroscepticismul, populismul, naționalismul și modelele alternative de integrare). - Interogarea narațiunilor dominante raportat la rolul discursului și al identității în conturarea viziunilor concurente asupra UE. - Evaluarea impactului contestării asupra domeniilor de politică ale UE (de ex.: migrație, guvernanță economică, politica climatică, politică externă) și eforturilor de reformă instituțională. - Utilizarea surselor primare și secundare (de ex.: tratate, discursuri, platforme de partid, texte academice) pentru a construi argumente centrate pe dovezi despre narațiunile și practicile contestate ale UE. - Înțelegerea impactului normativ al contestării Uniunii Europene, raportat la problematicile legate de democrație, legitimitate, suveranitate și guvernanță post-națională.

7. Rezultatele învățării

Cunoștințe	**C3. Studentul/absolventul definește și sistematizează conceptele fundamentale și terminologia specifică în funcție de epocă și arie geografică.** C3.1. Studentul / absolventul este capabil să definească și să diferențieze termeni fundamentali precum „integrare europeană”, „euroscepticism”, „federalism european” sau „suveranitate națională”, recunoscând în același timp modul în care aceste concepte evoluează ca răspuns la contextul politic și economic în schimbare în diferite perioade și la nivelul diferitelor state membre. C3.2. Studentul / absolventul demonstrează capacitatea de a urmări dezvoltarea unor curente de contestare în cadrul Uniunii Europene, cum ar fi „euroscepticismul” și „critica deficitului democratic în UE”, în diferite epoci istorice, de la primele etape ale integrării din anii 1950 până la evoluțiile contemporane, în contextul Brexit și ascensiunii actorilor radicali. C3.3. Studentul / absolventul poate identifica și explica modul în care termenii și conceptele specifice legate de UE diferă în ceea ce privește sensul sau accentul pus în funcție de regiunea geografică, recunoscând asemănările și diferențele dintre perspectivele vest-europene și est-europene pe teme precum migrația, apartenența la UE, cooperarea economică etc. C.3.4. Studentul / absolventul este capabil să clasifice și să sistematizeze concepte fundamentale de politică comunitară prin identificarea contextelor istorice specifice, a implementării geografice și a consecințelor politice în diferite state membre ale UE. C3.5. Studentul / absolventul evaluează critic modul în care diverse terminologii și concepte legate de UE au fost contestate, redefinite sau criticate în funcție de contexte naționale sau regionale specifice.
Aptitudini	**A3. Studentul/absolventul distinge și clasifică termeni istorici relevanți în raport cu contextul cronologic și spațial.** A3.1. Studentul / absolventul este capabil să distingă și să clasifice evenimente istorice cheie în integrarea UE, cum ar fi Tratatul de la Maastricht (1992), adoptarea monedei euro (1999) sau referendumul pentru Brexit (2016), organizându-le în perioade cronologice distincte și înțelegând semnificația lor în raport cu evoluția politicilor și instituțiilor europene. A3.2. Studentul / absolventul demonstrează capacitatea de a clasifica politicile de contestare a UE în funcție de relevanța lor geografică, distingând între problemele care se referă la Europa de Vest, Centrală și de Est sau de Sud și înțelegând modul în care factorii geografici influențează dezvoltarea și aplicarea unor politici de contestare. A3.3. Studentul / absolventul este capabil să distingă și să clasifice curente comunitare istorice și contemporane (federalism, euroscepticismul, suveranism) în funcție de originile lor și influența geografică, identificând modul în care aceste mișcări apar în contexte politice și economice specifice (de exemplu, Europa de Est postcomunistă vs. Europa de Vest). A3.4. Studentul / absolventul poate identifica, clasifica și distinge între etapele extinderii UE, evidențiind emergența curentelor de contestare relevante și poate înțelege factorii cronologici și spațiali care au modelat integrarea noilor state membre, precum și reacțiile venite din partea statelor membre existente la momentul extinderii. A3.5. Studentul / absolventul este capabil să distingă și să clasifice terminologia legată de UE în raport cu contexte istorice specifice (crearea uniunii politice, tranziția postcomunistă sau criza financiară post-2008), înțelegând modul în care unele concepte câștigă sau pierd semnificație în funcție de momentul politic și istoric în care sunt utilizați.

Responsabilitate și autonomie	**R3. Studentul/absolventul utilizează în mod adecvat terminologia de specialitate în analiza critică a fenomenelor istorice, adaptând-o la specificul epocii și spațiului analizat.** R3.1. Studentul / absolventul demonstrează capacitatea de a selecta și aplica în mod autonom terminologia specializată relevantă legată de UE atunci când analizează critic evenimente istorice precum evoluția politică a UE, adaptând terminologia la perioada și contextul geografic specific studiat. R3.2. Studentul / absolventul demonstrează capacitatea de a selecta și utiliza terminologia care reflectă diferite cadre teoretice (de exemplu, federalism vs. interguvernamentalism) atunci când analizează originile și evoluția curentelor de contestare, asigurându-se că utilizarea limbajului este în concordanță cu nuanțele politice, istorice și geografice adecvate pentru perioada sau regiunea analizată. R3.3. Studentul / absolventul evaluează independent impactul politicilor UE utilizând terminologia de specialitate și încadrând-o în contextul istoric și spațial corect, ținând cont de factori precum momentul implementării politicilor, diferențele regionale și evoluția structurilor instituționale ale UE. R3.4. Studentul / absolventul are capacitatea de a adapta utilizarea terminologiei specifice UE atunci când realizează analize comparative între diferite state membre, actori politici sau perioade istorice raportat la curentele de contestare, asigurându-se că termenii sunt utilizați în mod adecvat pentru fiecare context și nu sunt aplicați generic. R3.5. Studentul / absolventul demonstrează capacitatea de a reflecta critic asupra implicațiilor etice ale terminologiei și narațiunilor utilizate pentru a discuta episoade de criză ale UE, analizând modul în care limbajul modelează discursul public și politic, asigurându-se că utilizarea terminologiei este nuanțată, responsabilă și aliniată cu realitățile socio-politice ale regiunii și perioadei analizate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
Curs introductiv: Abordări teoretice cu privire la principalele curente de contestare în UE: euroscepticism, naționalism, suveranism.	Prelegere; problematizare; analiză de documente	2 ore
Surse ale contestării: Uniunea Europeană și răspunsul comunitar la crizele regionale și globale. Studii de caz: criza economică, criza migrației, criza pandemică, criza de securitate		4 ore
Evoluția conceptului de euroscepticism la nivel instituțional, tipologii eurosceptice și problematica „exit-urilor”		2 ore
Curentul eurosceptic în platformele partidelor și grupurilor politice din Parlamentul European. Studii de caz: Patriots for Europe, European Conservatives and Reformist, Europe of Sovereign Nations		2 ore
Provocări la adresa integrării europene: Naționalism, suveranism și criza democrației în UE și la nivelul statelor membre		2 ore

Granițe contestate și problematica extinderii: Vecinătatea apropiată, politica de frontieră a UE și relațiile cu terții – surse de tensiune intra-comunitară		2 ore

Bibliografie

[1]. Bachmann, Veit, ”Contesting the integration narrative: Shifting perceptions of EUrope”, *European Urban and Regional Studies*, Vol. 31, No. 1, 2023, pp. 29-45.
[2]. Backes, Uwe, Moreau, Patrick (eds.), *The Extreme Right in Europe Current Trends and Perspectives*, Editura Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2011.
[3]. Bigo, Didier, Diez, Thomas, Fanoulis, Evangelos, Rosamond, Ben, Stivachtis, Yannis A., (eds.), *The Routledge Handbook of Critical European Studies*, Editura Routledge, New York, 2021.
[4]. Brack, Nathalie, Gürkan, Seda (eds.), *Theorising the Crises of the European Union*, Editura Routledge, New York, 2021.
[5]. Brack, Nathalie, *Opposing Europe in the European Parliament Rebels and Radicals in the Chamber*, Editura Palgrave Macmillan, Cham, 2018.
[6]. Brack, Nathalie, Costa, Olivier, *Euroscepticism within the EU Institutions. Diverging View of Europene*, Editura Routledge, New York, 2012.
[7]. Buonanno, Laurie, Nugent, Neil, *Policies and Policy Processes of the European Union*, Red Globe Press - Macmillan Education, London, 2021.
[8]. Caiani, Manuela, Carlotti, Benedetta, Lovec, Marko, Wincławska, Maria, Kočan, Faris, Balcer, Adam, *European Narratives and Euroscepticism in the Western Balkans and the EU*, Editura Routledge, New York, 2024.
[9]. Davies, Cleo, “The Impact of Brexit: Polity, Politics, Policy”, *Journal of European Integration*, Vol. 45, No. 6, 2023, pp. 963–969.
[10]. Dinan, Desmond, Nugent, Neill, Paterson, William E. (eds.), *The European Union in Crisis*, Bloomsbury Publishing, London, 2017.
[11]. FitzGibbon, John, Leruth, Benjamin, Startin, Nick (eds.), *Euroscepticism as a Transnational and Pan-European Phenomenon. The Emergence of a New Sphere of Opposition,* Editura Routledge, New York, 2017.
[12]. Invernizzi, Accetti, White, Jonathan (eds.), *Ideologies and the European Union*, Editura Routledge, New York, 2021.
[13]. Ivănescu, Mihaela, Filimon, Luiza-Maria, “Mainstream Fringes or Fringe Mainstream? An Assessment of Radical Right (Re) Alignments in the European Parliament after the 2014 and 2019 Elections”, *European Review*, Vol. 30, No. 1, February 2022, pp. 96-114,
[14]. Ivănescu, Mihaela, Filimon, Luiza-Maria, “Not Just an Ordinary Protest Vote: the Eurosceptic Voter in the 2014 European Parliament Elections”, în *International Multidiciplinary Scientific Conferences on Social Sciences and Arts (SGEM 2016), Conference Proceedings, Book 2 (Political Sciences, Law, Finance, Economics & Tourism), Volume II*, 2016, pp. 251-258.
[15]. Jora, Octavian-Dragomir (coord.), Dinga, Ene, Ionescu, Gabriela-Mariana, *Viitorul Uniunii Europene: riscuri și scenarii pentru 2030. O uniune coezivă în fața provocărilor globale*, Institutul European din România - Studii de Strategie și Politici, SPOS 2021, Nr. 1, București, 2022, https://savearchive.zbw.eu/bitstream/11159/8523/1/1800081995_0.pdf.
[16]. Leruth, Benjamin, Startin, Nicholas, Usherwood, Simon (eds.), *The Routledge Handbook of Euroscepticism*, Editura Routledge, New York, 2018.

[17]. Martill, Benjamin, Staiger, Uta (eds.), *Brexit and Beyond: Rethinking the Futures of Europe*, UCL Press, London, 2018.
[18]. Pauly, Louis W., Greven, Michael T. (eds), *Democracy beyond the state? The European dilemma and the emerging global order*, Editura Rowman and Littlefield, Lanham, MD, 2000.
[19]. Petri, Franziska, Thevenin, Elodie, Liedlbauer, Lina, "Contestation of European Union Foreign Policy: Causes, Modes and Effects", *Global Affairs*, Vol. 6, No. 4-5, 2020, pp. 323–28.
[20]. della Porta, Donatella, Parks, Louisa, "Social movements, the European crisis, and EU political opportunities", *Comparative European Politics*, Vol. 16, 2018, pp. 85-102, https://link.springer.com/article/10.1057/s41295-016-0074-6#citeas.
[21]. Saurugger, Sabine, *Theoretical approaches to European integration*, Editura Palgrave Macmillan, New York, 2014.
[22]. Szczerbiak, Aleks, Taggart, Paul, "Euroscepticism and Anti-Establishment Parties in Europe", *Journal of European Integration*, Vol. 46, No. 8, 2024, pp. 1171-1191. https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07036337.2024.2329634.
[23]. Steenbergen, Marco R., Scott, David J, "Contesting Europe? The Salience of European Integration as a Party Issue", în Gary Marks and Marco R. Steenbergen (eds.), *European Integration and Political Conflict*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004, pp. 165-192.
[24]. Stefanova, Boyka, M., *The European Union and Europe's New Regionalism. The Challenge of Enlargement, Neighborhood, and Globalization*, Editura Palgrave Macmillan, Cham, 2018.
[25]. Sternberg, Claudia Schrag, *The Struggle for EU Legitimacy: Public Contestation, 1950-2005*, Editura Palgrave Macmillan, Cham, 2013.
[26]. Vasilopoulou, Sofia, Talving, Liisa, "Euroscepticism as a Syndrome of Stagnation? Regional Inequality and Trust in the EU", *Journal of European Public Policy*, Vol. 31, No. 6, 2024, pp. 1494-1515. https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13501763.2023.2264891.
[27]. De Vries, Catherine E., *Euroscepticism and the Future of European Integration*, Oxford University Press, Oxford, 2018.
[28]. De Witte, Floris, "Interdependence and Contestation in European Integration", *European Papers*, Vol. 3, No. 2, 2018, pp. 475-509, https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_eJ_2018_2_3_Article_Floris_de_Witte_00244.pdf.

8.2 Aplicații (seminar/laborator/proiect)* **Se alege tipul de aplicație aferent disciplinei*	**Metode de predare**	**Număr ore alocate**

9. Evaluare

Tip activitate	**9.1 Criterii de evaluare**	**9.2 Metode de evaluare**	**9.3 Pondere din nota finală**

9.4 Curs	Gradul de participare, calitatea intervențiilor, interesul pentru cercetare	Realizarea temelor de curs pe perioada semestrului Conceperea unui proiect de cercetare care să analizeze un studiu de caz sau o dimensiune specifică a contestării în cadrul Uniunii Europene, aplicând instrumente teoretice și metodologice adecvate.	50%
	Rigoarea metodologică în redactarea proiectului Capacitatea de a explica, interpreta și evalua conceptele analizate Capacitatea de formula judecăți de valoare argumentate	Examen scris	50%
9.5 Seminar	-	-	-

9.6 Standard minim de performanță / Condiții de promovare

• Participarea activă la cursuri și rezolvarea temelor de curs;
• Însușirea conceptelor specifice disciplinei în vederea aplicării acestora la situații curente, dobândirea noțiunilor cu privire la principalii actori politici și instituționali relevanți pentru disciplină.

Cerință proiect de cercetare:
Pornind de la următoarea întrebare „De ce și cum se opun actorii politici și grupurile sociale unor aspecte ale integrării europene și ce ne dezvăluie această opoziție despre viitorul Uniunii Europene?”, realizați un proiect de cercetare în care să alegeți un curent, o mișcare, un partid, un actor sau o problemă actuală legată de opoziția față de Uniunea Europeană și examinați originile, argumentele politice, evoluția și impactul.

Condiții de redactare:
- Dimensiune: 2500 de cuvinte (5-6pagini), redactat cu font Times New Roman, dimensiune font 12, spațiere 1.5 rânduri. Margini: 2..5 cm stânga, dreapta, sus, jos
- Proiectul trebuie să conțină note de subsol și bibliografie redactate conform standardelor precizate de cadrul didactic
- Redactarea bazată pe copy-paste sau rezultată în urma utilizării inteligențelor artificială generative nu este acceptată. Proiectul va fi verificat printr-un soft antiplagiat în vederea depistării instanțelor de similitudine.

Data predării:
Proiectul va fi redactat **într-un fișier WORD** și trimis la adresa de e-mail comunicată de cadrul didactic până la data de **30 mai 2027.**

Important:
Accesul studenților la examen este condiționat de predarea proiectului de cercetare.

Data completării, 09.09.2026	Titular activităților de curs, Lect.univ.dr. Luiza-Maria Filimon	Titular aplicații,
Data avizării în Departament, 16.09.2026		Director de Departament, Lect. univ. dr. Gabriel Stelian Manea
Decan, Conf. univ. dr. Daniel Citirigă		